

Билал жамияти

ВА

35
сон

16 – 22 сентябрь
1998 йил

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

ЎШБҲ
СОҲДА

АЖАЛ
ХИЁБОНИ

8

«СУТДА ЧОЙ
ШАММАСИНИ
КЎРДИМ»

7

«САХОВАТЛИ
БЎЛАЙЛИК»

6

АКС
САДО

5

БИРИНЧИ
МУҲАББАТИМ
ЭДИ

4

«ВИЖДОН
БЕКАТИ»

3

«ТОНГ
МАЛИКАСИ»

2

ЎШБҲ
СОҲДА

Миробид МИРСОДИҚОВ олган сурат

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Оила манфаатларини таъминлаш борасида 1998 йилда амалга ошириладиган тadbирлар давлат дастури» асосида жойларда кенг миқёсда ишлар олиб боришмоқда. Андижон вилоят ҳокими уринбосари, вилоят хотин-қизлар кўмитаси раиси Муаззам Шамсидинова бу ҳақда шундай хикоя қилади:

Оила — Ватан ичидаги ватандир. Инсоннинг шаклланиши шу дастлабки нуқтадан бошланади. Зероки, оилада дунёга келган мурғак қалб илк тасаввурларини ота-онасидан, қолаверса, шу хонадондаги бошқа кишилардан олади. Онги шаклланган сари ушларга тақлид қилиб яшай бошлайди. «Қуш уясида қурганини қилади», деган халқ ҳикматиининг маъни ҳудди шундан олинган бўлса, ажабмас.

Вилоятимизнинг Марказий Фарғона даштларини узлаштириш ҳисобига янги ташкил этилган Бўз туманига эллик йиллар аввал турли жойлардан ёш оилалар кўчиб келишганди. Яқинда шу туман марказига бординида, уша чулқуварлардан бири, асли шахрихонлик Собиржон ака ва Лобархон ая Комилловлар хонадонинида бўлдим. Шубҳасизки, бу оила ҳозир ували-жували, кўп томонга томир ёзиб кетган.

Бунга қаранглик, Собиржон ака

новвойликни касб қилган экан. Оиладаги уч ўғил (Қозимжон, Азимжон, Қобилжон) ота касбидан ташқари касиб-этиқдўзликни ва теле радио устаси ҳунарларини ҳам эгаллашбди. Оиланинг ягона қизи — Каримахон онаси Лобархон аяга

МАҚСАДИМИЗ — ОИЛА ФАРОВОНЛИГИ

уҳшаб, моҳир пазанда, новвой, чевар бўлибди. Хонадонга фарзандларга монанд элли келинлар тушибди. Ҳозир бу оила яшаб турган хонадон мисоли гулзор. Ҳаммаёқ саришта, бог. Ҳар ким уз иши билан банд, рўзгорда камчилик йўқ, чехраларда ҳаётдан мамнунлик ифодаси ҳукмрон.

Собиржон аканинг ён қўшнилари Анзиратхон ая Собирова ва Одилжон Қодировлар оиласи ҳам ҳалол меҳнат, изланиш, тadbиркорлик билан ширин, фаровон ҳаёт кечирмошяпти. Оилалари мустаҳкам, осойишта.

Вилоятимиз шаҳар ва қишлоқларида кўпчиликка ибрат қилиб курсатгудек бундай тотув ва иннок, турмуши фаровон оилалар кўп. Биз асосий эътиборни пиру-бадавлат, тинч-тотув оилаларнинг турмуш тарзини кенг тарғиб этиш орқали оилаларни мустаҳкамлашга,

Хотин-қизлар кўмиталари ҳаётидан

оила соҳибларининг ҳуқуқий билимларини оширишга қаратмоқдамиз. Маҳаллада, қишлоқда, меҳнат жамоаларида фаолият курсатаётган 3000

ишларимизнинг асосий қисмини оилани оқилона режалаштириш масаласига қаратаймиз. Зероки, «Оилани режалаштириш» дегани фақат туғилиш-фарзанд топишни камайтириш эмас, балки оила кенгайган сари унинг таъминотини бемалол қутара олиш имкониятларини ҳам пухта уйлаб иш тутишдир.

Биз ўз фаолиятимизда оилаларни, хусусан хотин-қизлар ва болаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, аниқроқ айтсак, уларни соғломлаштириш, касб-хунар эгаллашга йўналтириш, ишчи урнларини кенгайтириш, ногиронлиқдан асраш тadbирларини ўтказишда баъзан бир ёқламаликка йўл қўётганимизни ҳам кейинги пайтларда аниқ сезиб қолдик. Оиланинг келажак истиқболини унинг асосий таъминотчиси эрлар режалаштиргани маъқулроқ қўринади. Шу боис вилоятимизнинг Балиқчи, Қўрғонтепа, Шаҳрихон туманларида хотин-қизлар уртасидаги бир қатор ишларга эркакларни жалб этиш йўлга қўйилди.

Республика Вазирлар Маҳкамаси ва вилоят ҳокимлиги томонидан ишлаб чиқилган «Оила дастурлари»нинг изчил ижроси боқимандаликни камайтириб, оилаларни фаровонликка етакловчи муҳим воситадир.

Ўз мухбиримиз

ПИСКЕНТДА БИР БОЛА БОР...

Исми — Ислон.
Фамилияси — Каримов.
Қизга-а! Қимсан, Ўзбекистон Президенти Ислон Каримовнинг адаши.

Тошкент вилояти Пискент туманидаги Октепа қишлоғида 1992 йили тутилган.

Отасининг исми Йўлдош.
Отасининг исми Бибиоси.
Республика миз Мустақиллигининг 7 йиллиги нишонланган шу кунларда Ислонжон 1-синфга ўқишга борди.

Ислонжоннинг айтишича, унинг исмини 80 ёшни қоралаб қолган Голия буvisи юртбошимиз Ислон Каримовга ҳавас қилиб, навараси Мустақиллигимизнинг рамзи, бўлсин, деб қўйган экан.

Жажжи Ислон Каримовнинг бу йил 1-синфга ўқишга бориши билан кўлар эканмиз, уни келажакда Мустақил мамлакатимизнинг муносиб фарзанди мустаҳкамланишига катта ҳисса қўшувчи инсон бўлиб етишишини тилаймиз!

Ҳамидулла ИСМАТ,
Эркин УСМОН

Ахборот

ГОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Утган ҳафта пойтахтимизнинг Ҳамза номидидаги давлат театри биносига Республика хотин-қизлар кўмитаси ва «Маҳалла» хайрия жамғармаси ташаббуси билан ташкил этилган «Энг ибратли оила» курик-танловининг якуновчи босқичи бўлиб ўтди.

Курик-танловда Республиканинг барча вилоятларида ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси голиб деб топилган оилалар иштирок этишди. Ҳафтада қизқарли ва мазмунли утган ушбу тadbирда ҳоразмликларнинг қўли баланд келди. Ҳива туманидаги «Ўзбекистон» жамоа ҳужалигида яшовчи Нисозат Худойбергеновлар оиласи олий уринни эгаллашди. Қашқадарё вилояти Китоб туманидаги Қаҳрамон Бақоевлар оиласига эса биринчи урин насиб этди.

Иккинчи уринни Тошкент ва Самарқанд вилояти вакиллари қўлга киритишди.

Курик-танловда голиб чиққан оилалар ҳомий ташкилотларнинг қимматбаҳо мукофотлари билан тadbирландилар. Ушбу анжуманда Республика Бош вазирининг уринбосари, Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси раиси Дилбар Ғуломова иштирок этди.

К. МИРЗО

ДИЛ ИЗҲОРИ

ЭНГ СЕРФАРЗАНД ОНА

биров маҳаббатнинг «мева»си... Ўзбеким, тожиким, русим... Мен ҳам унинг 3500 дан ортқ фарзандларидан бириман. Онамиз бизни уқсимадилар, бошимизни силаб яхши тарбия бердилар, маъқул кўёв топиб узатдилар.

Болалар уйда утган умримни чинаккам ҳаёт дарси

десам, адашмасам керак. Онамиздан кўп нарсаси ургандик. Энг муҳими сабр-тоқатли, саботли бўлишга одатландик. Учирма қилиб чиқарганларидан кейин ҳам бошимга сал оғир кун тушса, меҳрибон онажонимга сўянардим. Боланинг тоби қочса ҳам, турмушда қокилсам ҳам, ўз онамдек

Антонина Павловнага дардини айтардим. Баҳоли қудрат ёрдам берар эдилар. Бугун ана шундай меҳрибон, бағри кенг онамиз ҳаёт бўлганларида эди 84 ёшга тулган бўлардилар.

Оилам билан бахтли кунларда, байрамларда, қувончли давраларда онамизни

тез-тез эслаб тураимиз. Ҳақларига дуойи фотиҳалар қиламиз.

Бугун мустақиллигимизнинг шонли 7 йиллигини нишонларканмиз, ана сизни эсладик, онажон. Илоҳим руҳингиз шод, охиратингиз обод бўлсин. Биз фарзандларингиз ҳамиша Сиздан миннатдоримиз. Истарадимки, Сиздек оналар кўпаяверсин.

Муборак АБАЗОВА.

«ПАХЛАВОН»

Соғлом, баркамол авлодни тарбиялаш — келажакка қўйилган пойдевор, эртанги кунга бўлган ишончдир. Кейинги 7 йил ичида шу мақсадда қилинаётган ишлар талайгина, жумладан «Пахлавон» спорт мажмуи қуриб битказилди. Иншоот турли ташкилотларнинг бўлажак пахлавларига қилган ҳимматлари эвазига қурилди. Хусусан «Маҳалла» хайрия жамғармаси қурилиш учун 7 миллион сум пул ажратди.

Мустақиллик байрами ишга тушган бу иншоот бўлажак чемпионларга ажойиб совға бўлди.

НАМАНГАН ТОМОНЛАРДА

«КОСМИРДЕРИ»

Бундан икки йил муқаддам Косонсой туманида Туркия давлатининг Измир шаҳри билан ҳамкорликда «КОСМИРДЕРИ» — терини қайта ишлаш қўшма корхонаси қурилиб, фойдаланишга топширилган эди. Шартономага қўра туркиялик мутахассислар икки йил ўз хисобларига ишлашлари лозим эди. Ҳозирда бу шартонома муддати тулаб, корхона соф фойда эвазига фаолият қўрсатиб келаяпти. Нафақат туман, балки бутун вилоят миқёсда келтирилган қон ашвдан тайيار маҳсулот ишлаб чиқарилиб, аҳоли эҳтиёжи тўла таъминланмоқда.

Қўшма корхона фаолият қўрсата бошлагандан кейин аҳоли иш билан банд бўлди. Шунингдек, илгари чиқинди сифатида ташлаб юборилатган теридан фойдаланиб, тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

ТОНГ МАЛИКАСИ

Кўёшдан барвақт туриб кўча эшикларига сув селиб, супуриб-сидириб қўйган фариштадай қиз-жувонларни «Тонг маликаси», дейиш мумкин. Аслида Косонсойнинг сочи узун қизлари шундоқ ҳам фаришта. Лекин уларнинг бу одатларини рағбатлантириш оммалаштириш, мунтазам давом эттириш мақсадида қишлоқ ва шаҳар маҳаллави аро «Тонг маликаси» доимий курик-танлови ташкил этилди. Бу тadbирни ўтказишдан мақсад атроф-муҳитни тозалаш, ҳар хил юқумли касалликлар тарқалишининг олдини олиш ҳамда шаҳарни ораста сақлашдан иборат.

Д. ТУРҒУНОВА

ЭЗГУЛИККА ЙЎҒРИЛГАН УМР

Инсон дунёга келди. Жажигина. Кузларини зур-базур очиб қарамоқчи бўлади. У идрок қила олмайди ҳали. У ҳали билмайдик, шу мурғаккина вужуднинг эсон-омон дунёга келиши учун қанча пешона терлари тукилди, қанча ҳаяжон, қанча қурқув, қанча азоб-уқубат... Шуларнинг барчаси болакайнинг бир чинқириги билан унут бўлди. Елкалардаги тоғлар ағдарилди...

Уларнинг баҳосини ким айтиб бера олади?! Балки туғилиш жараёнининг аёл вужудига зиён етказган-етказмагани текшираётган шифокор айтиб беради. Балки бу саволга чақалоқни бошқа ҳамшира қўлига топшириб наевбатдаги аёлнинг дардига шерик бўлиш учун ошиқзётган доя жавоб беради.

«Шундай пайтлар бўладики, баъзан аёллар огрикнинг зуридан, нима деганларини уйлаб ҳам утирмасдан ҳақорат сўзларини ҳам ишлатиб юборишади. Фарзанд туғилиб ҳаммаси утиб кетгандан кейин, эса улар ҳатто қўлингизни ҳам упишга тайёр бўлишади. Нима ҳам дердик.

Қаттиқ гапларга чидаймиз. Тушунаман, осон эмас. Бир жойингизни тирнаб олинг, қанча азоб беради. Бу ерда инсон тугиляпти-ку. Мен учун онанинг миннатдор кўзларини куришдан кўра ортиқроқ муқофот йўқ»...

Шаҳримизнинг Акмал Икромов туманидаги «Она ва бола» маркази туғруқхона бўлимининг бош дояси Дилдора Саидқосимованинг бу сўзлари фикримизни яна бир қара исботлагандек бўлади. Ҳа, она бўлиш катта бахт. Унга дахлдор бўлиш, ёрдам бериш-чи? Бу саволга жавобни ҳозиргина Дилдора опанинг сўзларидан олдик чоғи.

Дилдоранинг тиббиёт соҳасига келиши тасодифий бўлмаган. Отаси Тўхтажуха ака шифокор эдилар. Кечасими, кундузи, овқат маҳалими ёки бошқа пайт, ҳуллас, ёрдам

сўраб келувчиларни ҳар дақиқада кутиш мумкин эди.

«Э, ишингиз ҳам бор бўлсин-да, сира тинчлигингиз йўқ, — дердилар баъзан Мухаббат опа. Бу наҳадонда шу каби ҳолатни ҳозир ҳам кузатиш мумкин. Фақат ҳозир раҳматли Тўхтажуха ака урнида Дилдора опа. Дилдора опани йўқлайдиганлар асосан аёллар.

Албатта бундай пайтда шифохона, тез ёрдам бор. Лекин аёл шундай масъулиятли пайтда нотианиш бир шифокорга мурожаат қилишдан кўра кунглига яқин кунда-кунора омонлашиб юрган одами билан дардлашишни хоҳлайди, тепасида у туришни истайди. Дилдора опа яна онасининг ташвиши нигоҳини пайқамасликка ин-

тилиб, ярим кечада йўлга отланади. Ахир икки йўл орасида турган аёлга рад жавобини бериб бўлармиди?

Дилдора опа ўз фаолиятини бошлаган Акушерлик-гинекология илмий-тадқиқот институтини, устози Ҳасанова Любова Николаевнадан олган сабоқларини, ҳаётидаги дастлабки чақалоқ — Мухаррам исмли аёлининг туртинчи фарзанди — угил болани, чақалоқни биринчи бор қўлга олганида туйган — айтиб бериб бўлмайдиган ҳаяжони жуда яхши эслайди. Ушанга ҳам 20 йил бўлибди.

Бўш вақтларда Дилдора опанинг энг сеvimли машғулотини — спорт, волейбол, Ҳатто Ўзбекистон терма командасида уйнаган. Шунингдек, бадий адабиётга ҳам қизиқиши катта, айниқса сеvimли адабиимиз Ўткир Ҳошимов асарлари муҳлиси. Қолаверса, аёл киши учун уйда иш қамми. Уй сипуриши, дазмол қилиш, турли ширинликлар пишириш... Аммо-лекин эшик тақиллатиб келган, фарзанд кутаётган аёлга ёрдам курсатиш — Дилдора Саидқосимованинг — энг биринчи галдаги вазифасидир.

Муқаддам КАРИМОВА

Биз фарзандларимизга сирли, сеҳрли, айни вақтда мавҳумлик қобигига яширинган виждон ҳақида батафсил тушунтириш олиб боришимиз керак. Кўпинча танҳо узимиз қолганда қилган ишларимизни таҳлил қиламиз, айнан узимиз узимизнинг хатти-ҳаракатимизга баҳо берамиз. Камчиликларимизни англаб, ютуқларимиздан мағрурланмай, мактовларга айланмай ҳалолликда қола олсак, демек виждонлимиз. Акс ҳолда виждон ҳақида ҳоф уришимиздан ҳеч қандай наф йўқ. Виждон сари бориладиган йўлда ҳафли бир чох бор. Бу чохни «жигилдон» — дейишади. Кимки жигилдонда қолса виждонга етолмайди, виждон билан бирга бўлолмайди. Виждонга бориш учун қаноат бекати орқали жигилдон чохини айланиб утиш керак. Бу шундай расво чохки, ўнинг тўлганини ҳеч ким билмайди. Бу чох энг аввал унга қўл бўлган одамнинг узини ютиб юборади ва у одам уз жигилдонидан бошқа ҳеч нарса ни кўрмайди.

Дейлик, йирмик бир корхонанинг раҳбари узи раҳбарлик қилаётган корхонада иш сависининг даражаси билан қизиқмайди, балки ои сари оладиган манфаатларини уйлаб, бу манфаатини кундан-кун ошириш учун туришади. У энг аввал ўз раҳбарлик курсисини сақлаб қолишни уйлайди. Ундан кейин корхонадаги унлаб штатларни «ҳазм» қила бошлайди. Узининг таниш-билишларининг ҳаммасини шу ерга жойлайди. У корхона номидан турли шартномалар тузади, яна қўлига маблағлар киради. Бу маблағларни ҳам жигилдонига уради ва бу иш то раҳбар бирор бир сабаб билан корхонадан кетгунича давом этади. Натижада корхонанинг ҳамма ишлари унда-жўнда бўлиб қолади, қолоқликка юз тутайди. Чунки уни яхшилаш учун ишлайдиган штатлар

раҳбар жигилдонидан маскан толган. Уни корхонадан ўз ҳурмати билан кетишини сўрашади. У кетмайди. Бунга унинг жигилдони йўл қўймайди. Ана шу уринда агар шу инсонда заррча виждон бўлса, ўз-ўзига-тўғри баҳо бериб, корхонанинг обрўсизланишида узининг асосий айбдор эканлигини англайди ва малакали мутахассисга йўл беради, акс ҳолда ўз жигилдони йўлида, кўпчилик нафратига қўмилган ҳолда ҳалок бўлади. Бу фожиавий туғаланишида шу раҳбарни тарбиялашда-

майдаллашиб кетади.

Ҳаммага маълумки диний идорада ишлайдиган одамларнинг ҳалоллигига шубҳа йўқ. Уларнинг поклигига ҳеч ким исбот талаб қилмайди. Бироқ, шу идоранинг вакилларида бири Каъбатуллох зиёратига узининг танишини юборганини эшитганингиздан сўнг, еки пора олиб юборётганини эшитганингизда ҳайратдан ёқа улайсиз.

Кейинги пайтда кўпчилик ота-оналар ўз фарзандларини ҳарбий хизматдан олиб қолишга интилишяпти. Йўлини

ВИЖДОН БЕКАТИ

ги ота-оналари хизмати каттадир. Агар ёшлигидан виждон билан жигилдон фарқида борганда эди давлатнинг қанча маблағи совирилиб, бир корхона қолоқликка юз тутмас эди.

Биз фарзандларимизга ўз ишларини ўзлари таҳлил қилишларига, ўз камчиликларини ўзлари тузатишларига ўргатишимиз керак. Болаларимиз ҳақиқат сари ўзлари, бизларнинг ёрдамларимизсиз интилишлари зарур.

Хар бир ютуққа, ҳар бир муваффақиятга иқтидорлари даражасида ҳалол меҳнатлари орқали, эришишни ўргансалар, демек биз уларга виждон сабогини бера олибмиз.

Виждон-улуг тушунча. Маънавий покизалик айнан мана шу виждон бекатидан бошланади. Халқимизда айбини исботлаш мумкин бўлмаган ҳолда ёнқи келтирган зарари микёсини белгилаш мумкин бўлмаган ҳолда «виждонсиз», — дея лаънатлаш одати бор. Бу энг оғир ҳукм, энг ҳунук ҳақорат. Катта мансабларда турган одам ёки қатор йиллар олқишларга қўмилган инсон «виждонсиз» тавқил лаънатидан сўнг, кўпчилик назарида кичиклашиб,

топиша олмаса, муқобил хизматга ҳужжат тайёрлашади. Агар шундай ишни сиз ишонган, эъозлаган маҳалла кай-вониларида бири қилаётганини сизга айтишганда, виждонли одамлар борлигига ишонқирамай қоласиз.

Жарроҳлик столида ётган бемордан операция учун маълум бир катта миқдордаги пулни талаб қилган врачни умуман ҳурмат қилмайсиз. Бундай мисолларни қўлаб келтириш мумкин. Бундай виждонсизлар биз тарбиялаётган угил-қизларнинг отаси-амакиси, тоғаси, аммаси, ҳоласи бўлиб чиқиши уларнинг мурғак қалбларида ҳаётга бўлган, ҳалолликка бўлган самимий ишончга путур етказаяпти.

Ўқорида келтирилган мисолларда сирти силлиқ, қуриниши маданиятли, кимсаларнинг хизматлари, уларнинг шахсий манфаатлари доирасидаги жигилдон ғамиди миннатли хизматдир.

Демак, виждонли одам энг майда юмушини ҳам, энг кичик хизматни ҳам беминнат қилиши керак.

Виждонсиз одамлар ҳақида ҳалқ ичида «Домлани айтганини қил, қилганини қилма», — деган ажойиб нақл

Тарбия соати

бор. Виждонлиликнинг асосий шартини шу нақлда аниқланапти: Сўз ва амал бирлиги. Виждонли одамнинг сўзи билан иши бир хил бўлади.

Бундан маълумки, фарзандларимиз олдида улардан талаб қилаётган масъулиятга ўзимиз амал қилишимиз керак ва олдимиздаги ҳар қандай масъулиятни беминнат, ҳалол, ўз қобилият, иқтидоримизга сўянган ҳолда адо этишимиз керак.

Виждонли одамлар қанчалик камтарин бўлмасинлар, қанчалик оддий лавозимларда ишламасинлар ва қанчалик оддий кийинмасинлар, ҳалқ назарида, кўпчилик назарида юксак мартабали инсон каби гавдаланадилар ва улар ҳалоллик мезони сифатида гавдаланадилар.

Ҳалоллиқнинг турли қондалари, турли таърифлари мавжуд. Бироқ энг тўғриси-виждонли одамнинг турмуш тарзи. Демак, биз энг аввал фарзандларимиз назарида ҳалол, пок инсоннинг тисмоли була олсакгина, уларга виждон ҳақида тўғри сабоқ бера олган бўламиз. Фарзандларимиз ҳақон, тўғри бўлишганидагина ҳеч қачон виждон азобида дучор бўлмайдилар. Чунки виждон азоби қўлдан кетган фазилатларнинг акс садосидир.

В.Паскаль «Виждон биз эга бўлган ҳамма китоблар ичидаги энг доно китобдир, унга тез-тез нигоҳ ташлаб турмоқ керак», — деб айтган эди. Зотан, биз ҳам умр давомида фарзандларимизнинг виждон-китобларига тез-тез нигоҳ ташлаб турайликим, унинг бирор варағи, бирор саҳифасига ҳам доғ тушмасин.

Шундагина биз фарзандларимиз олдидаги ота-оналик бурчини виждондан адо этган бўламиз.

Ҳамдам ТҮЙЧИЕВ

Тошкент вилояти «Ғишт кўприк» чегара боҳона пости ходимлари томонидан Москва — 412» русумли давлат белгиси К 60-58 ТН автоулов тўхатиб текширилди. Натижада фуқаро Асар Ғайзиевнинг умумий нархи 29800 сумлик спиртли ичимлик махсулотларини яширин ҳолда Республикасиз ҳудудига олиб кўчмоқчи бўлганлиги аниқланди. Ушбу ҳолат бўйича суриштирув ишлари олиб борилмақда.

Х. Ҳабибов 28 ёшда.

ҚАРМОҚҚА ИЛИНИШДИ

Фарғона вилояти, Ўзбекистон туманида яшайди. Яйпан шаҳридаги Сердон заводида ҳайдовчи бўлиб ишлайди. Катта бизнес қилмоқчи бўлади. Шу мақсадда «Нива» русумли «М 98-В7 ФЕ» давлат белгилли енгил автомашинасига Тоҳикистон Республикасига боради. У ердан айланма йўл орқали 239400 сумлик 532 литр спиртни олиб келётган эди. Лекин «Ровот» боҳона маскани ходимлари ҳужағисиз бу махсулотларни Ўзбекистонга кич-

ритишмади. Унинг эгаси эса қонун олдида жавоб беради.

З-сонли «Ховост» боҳона маскани ходимлари, нақийет милиция ханди миллий хавфсизлик хизмати ходимлари билан ҳамкорликда «Ховост» темир йўл бекатида рейд утказилди. Осма кўприк орқали кетаётган шубҳали йўловчи тўхатилиб текширилганда, унинг рангли куртаси ичидан шеплофан халтага уралган ҳолдаги бир ки-

Боҳона хабарлари

лограммдан ортиқ опий ва 43,8 грамм героин наркотик моддаси топилиди. Тоҳикистон фуқароси бўлган А. Шукоров устидан жиноий иш қўзғатилди.

Наркотик моддаларини республикада бу республикага олиб утишда Абдуллатиф Холдоровдан утадигани топилмаса керак. Андижон вилояти, Марҳамат тумани, Ипак йўли кучасидаги 37-уйда истиқомат қилувчи бу шахс

Қирғизистондан бир килограмм қора дорини 10000 сумга сотиб олади ва уни «Ико» енгил машинасининг урнидаги остига жойлагани Тошкентга шошилади. Бироқ «Керилмабди» хизмат ити унинг сирини ошкор қилиб қўйди. Айни пайтда ушбу ҳолат юзасидан суриштирув ишлари олиб борилмақда.

К. ТОШ, М. БЕК

«Кунларнинг бирида...» танловига

БИРИНЧИ
МУҲАББАТИМ ЭДИ

Уни ҳеч унута олмаяман. Унинг ширин сузлари, қаҳ-қаҳ отиб кулишлари, ҳамон ёдимдан чиқмайди. Айниқса, «Мен сенсиз яшаёлмайман, сени севаман, сенсиз дунё менга қоронғу, туну кун сени уйлайман. Фақат сени жонимдан ортиқ қураман», деганлари ҳануз қулогим остида жаранглаб турарди. Нима қилай, тақдир... Пешонага нима ёзилса, шуни кўрар экансан.

Мен у билан 11-синфда ўқиб кезларимда 8-март куни танишиб қолдим. Унинг муомаласи, чиройли рақсга тушиши билан бошқа болалардан ажралиб турар эди. Илк бор у билан уша қуни гаплашганман. Унинг истараси мени узига жалб қилиб турар эди. Дарс пайтларида, уйга келган вақтларим ҳам, уни уйлайдиган бўлиб қолдим. У менинг ҳаёлимни ўғирлаган эди. Ҳаётимда учратган биринчи муҳаббатим эди у.

У ҳам мени чин дилдан севиб қолди. Унинг ҳам ҳаётида биринчи учратган қизи мен эканман. У мени кўрмасга туролмас. Кунора мактабга уртоклари билан келиб турадиган бўлди. Шу йўсинда мактабни ҳам тугатдик. Мактабни битирдик у, ҳаммамиз эркин ҳаётга қадам ташладик. Мен уни икки-уч ойда бир кўрадиган бўлдим. Чунки узим ўқиш ташвишида, у эса узининг иши билан обора бўлиб кетди. Учрашиб қолганимизда «Мен сенга уйланаман», деб кўп айтарди. Мен эса кулиб қўярдим.

Шу тариқа орадан 5 йил ўтди. Бир куни у менга «Мени ота-онам уйлантирмоқчи. Сени уларга айтдим. Ҳатто расмингни ҳам кўрсатдим, улар рози, индин уйларибга келади», деди. Мен уйимизга келадиган меҳмонлар учун ҳар-хил пишириқлар, турли хил овқатлар ва ширмой нонлар ёпиб қўйдим. Жуда кўп кутдим. Аммо, на меҳмонлардан ва на ундан дарак йўқ эди. Кейин бир дугонанинг гапига қараганда, уларни биров айнитибди. Уғилларини эса ҳоласининг қизига унаштирмоқчи бўлганида у розилик бермаган экан. Кейин эса бошқа қизга унаштиришибди.

Бир куни янгамга овқат бергани туғруқхонага кетаётиб, уни учратиб қолдим. Узимни зўрга тутиб олиб, у билан кўришдим. У эса мендан кўзини олиб қочар, ҳадеб бу ишда ота-онасини айблар эди. Унинг онаси ўғлининг келажагида нималар кутаётганлиги ҳақида фол очирганда «Бир қизни яхши кўради, лекин у қиз билан турмуши яхши бўлмайди, бахтсиз бўлади», деган эмиш. У бу гапга ишонмай ўзи ҳам бориб очирибди. «Бахтсиз бўласан», деган гапларни эшитиб жуда хафа бўлибди.

У «терапияга» ошқозони оғриганлиги туфайли тушган экан. Тез соғайиб кетсин, деб уни кургани бориб турдим. Ҳар борганимда тўлиб-тошиб борардим. У мени кувонч билан кутиб олар, дўстлари «Унаштирган қизингми жура, бир-бирларинга жуда ухшаб кетасизлар, қандай бахтлисизлар», — деб, ҳавас билан қарашарди. У эса ерга қараб жим утирарди.

«Йигит, қани ғуруринг? Қаёққа кетди шунча ваъдаларинг? Менинг ҳаёлимни ўғирлаб, тинчгина оромимни бузмасанг бўлмасмиди? Нега уша пайтлари «йўқ» десаида ортидан чопиб, ҳол-жонимга қўймадинг, нега мурғаккина қалбимга кириб олгандан кейин юз ўгирдинг?» — деб ортимга жимгина қайтардим. Бу гапларни унга айтмадим. У билан мен бахтсиз бўлармишман, деган совуқ гапларни эшитиб, ўнинг олдида паст кетгим келмади.

Унаштирилгандан сўнг бир йилдан кейин тўйи бўлди. Дўстларимнинг гапига қараганда тўй яхши ўтибди. Мен уларга «Бахтли бўлишин», деган гапдан булак ҳеч нарсаси олмадим. Чунки мен уни йўқотиб қўйиб, кўникиб қолганман, юрагимда ёниб ўчган чўғлар қулга айланганига бир йил бўлганди. Мен уни йўқотиб қўйганимга ачинмайман, аммо биринчи севгим тошга уйилиб ёзилгандай, юрагимнинг бир четиди муҳрланиб қолганди.

Орадан яна бир йил ўтди. Бир куни унинг ёшгина онаси қанақадир касалликдан оламдан ўтди.

Онасининг қирқи утмасдан у ўғилчали бўлиб, тонга яқин эса ўғлидан ҳам ажралиб қолибди.

Мен уни укаларига, сингилларига бош бўлиб, оила юки зиммасига тушган бир пайтда, гапим ҳолда учратдим. У ҳали ҳам уша қийимда — оқ кўйлак ва жундан туқилган «жакетда» эди.

У менга «ҳеч кимни онаи зоридан айирмасин экан», деб «уҳ» тортиди. Мен бўлса «жойи жаннатда бўлсин, бу ёғи энди укаларинга қара», деб қулгага тассали бера олдим холос. Дилимда эса ушбу байтлар тақрорланаварди:

*Эй қизил чўғ, бағрим ёққан чўғ,
Сени менга душман, дедилар
Муҳаббатга ишонма, Ойсар
У шунчаки афсун, дедилар.
Ва мен чўғда айландим қулга.
Тўрт тарафга сочилди бу тан,
Совурилди кўлларга қулим,
Агар кўзи қиймасе ўлим,
Ўзингиз йиғланг, мен ўлган куним
Шунда Сиздан рози бўламан.*

О. МУРОДОВА
Самарқанд вилояти

Қ У Л Ф Н И
ЎЗИМ ОЧДИМ...

1975 йил мактабни битириб, оилавий шароитим туфайли узим орзу қилган ўқишга боролмай, туман халқ таълими бўлимига ёрдамчи ҳисобчи бўлиб ишга қирдим.

Кунлардан бир куни бир қўшнимиз (рахматли жудаям ғийбатчи, Ёлгончи аёл эди) менга: «Сен бежо қадам ташлаб юрибсан, янги йилда ичиб маст бўлиб қолибсан, фалончи олиб келиб қўйибди, ўзи айтди», — деди. Бу гап менга жуда ёмон таъсир қилди. Чунки у пайт ёшгина, энди мактабни битирган қиз эдим-да. Ароқни қаердан биламан. У пайт-ку, ёш эдим, ҳозир-гача ҳам бир қўлтим ичимликни озғимга олган эмасман.

Хуллас, бунини эшитиб аёлга шу гапни айтган кишининг уйига бордим. Ўзи бу киши бизга узокроқ амаки бўладилар. Борсам оталари — амакимиз утирган эканлар. Мен ўғилларини сурадим. У киши нима гапиги билан қизикди. Мен айтдим. Амакимнинг жадллари чиқиб кетди: «Юр, мен узим унинг олдида бораман, аканг ишда, Янгиерда», — дедилар.

Иккаламиз қўшнимизникига чиқдик. — Сен ғийбатчи, Ёлгончи, келиб-келиб шу гудак қизча ҳақида гап тарқатдингми? Яна келиб-келиб менинг ўғлим айтди, дебсан. Ўғлим ҳозир уйда йўқ. Бўлса ўзи келарди. Мен чидолмай, узим келаямман, олдинга, — дедилар амакимиз.

Бир икки оғиз гапданоқ аёлнинг Ёлгончилиги ўз-ўзидан билиниб қолди. Амаким газабини тукиб солган, кетди. Мен ҳам уйимизга йўл олдим. Ёлғони очилиб, мулзам бўлиб қолган аёл орқадан:

— Эй, Ҳалима, шу қилганинг учун сени бахтингни боғлаб ўттизга киргунингча турмуш қурдиримайман, — деб бақирди.

— Майли, қўлингдан келганини қилавер, — деб йўлимда кетавердим. Кейинчалик бора-бора бу воқеа эсимдан чиқиб кетди.

Менинг орзуми олийгоҳга кириб ўқиш, она тили ва адабиёти ўқитувчиси бўлиш эди. Шейриятга, журналистикага қизиқишим жуда катта эди. Ўқишга бормоқчи бўлгандим, онам: «Далага чиқиб ишла, акангни уйлантирайлик, кейин ўқирсан», — дедилар. Мен ҳам рози бўлдим. 6 йил ўтди. Акамни уйлантирдик. Мен олийгоҳга ўқишга кириш учун тайёёрлана бошладим. Бу орада неча бор совчилар келди. Лекин мен «ўқийман», деб туриб олдим. Онам менинг кўнглимга қарадилар. Хуллас, мактабни битирганимга 6 йил тулғач, менга ўқиш учун оилавий шароит яратилди. Ҳеч кимнинг ёрдамисиз, ўз кучим билан талаба бўлдим. 4 йил талабалик даври ҳам ўтиб кетди. Бу орада бир неча жойдан совчилар келди. Лекин мен ҳечам турмушга чиқишни истамадим. Олийгоҳни имтиёзли диплом билан тугатиб, ўзим уқиган мактабга ишга келдим. Узимча, бир-икки йил ишлаб аспирантурага бораман, деб тайёрлана бошладим.

Бир куни бир дугонанинг таклифи билан фол очишга бордик. Фолбин кампир аввалига узимни жуда мактади. Ёшлигимда менга жуда кўп кишилар харидор бўлган, айниқса кексалар меҳнатсеварлигини қуриб ҳавас қилишларини айтди. Лекин бир аёл киши менинг бахтинги боғлаб ташлаганини, боғлаганда ҳам қўлф билан боғлаб, уни сувага ташлаганини, қўлф таллаборт кетганини, менинг ҳечам турмушга чиқиш истамим йўқлиги, жуда талабгор бўлганларнинг ҳам шунинг учун айнаиб кетишларини айтди. «Бу қўлфни мен очишим мумкин. Бўлмаса уша аёл улмағунинча турмушга чиқолмайсан», — деб айтди. Мен ҳали аспирантурага киришим керак. Ҳали қўлф очирмайман», дедим. Лекин, нимагадир шу воқеадан кейин қўшни авлининг «Сени бахтинги боғлаб, 30 га киргунингча олиб утирмасамми?» — деган гапи тез-тез қулогим остида жаранглайдиган бўлди. Бу орада ёшим ҳам 32 га кирди. Ҳужжатларим тўғри бўлмай аспирантура ҳам кечик кетаверди.

Шу орада тасодифми ёки у авлининг ишлари ҳудода ёқмадимми, элликка қирар-қирмас оламдан ўтди. Лекин уша пайт унинг улими менинг тақдиримга алоқаси борлигини уйлаб қурганим ҳам йўқ. Шу пайтгача дугоналарим, қариндошлар, ҳамкасблар қанча-қанча «куёв»лар топишганди. Ҳаммасини кўрмасдан рад этардим. Умуман, бу мавзуда сўхбатлашишни ҳам истамас эдим.

Кунлардан бир кун дугонам бир йигит ҳақида гапириб қолди. Мендан уч ёш катта экану, лекин уйланиб фарзанд кўрмаган экан. «Мен онамга маслаҳат қилдим. Шу пайтгача турмушга чиқиш деса, қовоқлари осилиб кетадиган қизнинг ўзи бу ҳақда гап очгани онамни ҳайрон қолдирди, ҳам хурсанд қилди. Бир оз уйланиб турдиларда: «Нега ажрашган экан?», — деб сурадилар. Мен: «Фарзанд бўлмаган экан», — дедим. — «Қизим, бу қарорингни эшитиш мен учун катта бахт. Лекин фарзандсиз йигитга турмушга чиқиш хавфли. Чунки фарзандсизликнинг купулигида эркаклар айбдор бўлади», — дедилар онам. — Шунча келиб-кетётганининг бирига турмушга чиқаман десанг, ўзингга моси чиқиб қолар. Пешонангга нима ёзилган бўлса, шу бўлади, болам», — дедилар.

Шу пайтгача «турмушга чиқмайман», деб қатъий гапирганим учун икки-лашиб юрган онам менга атаб бирор нарсаси олиб қўймаган ёки бирор нарсаси олиб қўймаган эди. Шу гапдан кейин бозорга бориб турли хил бахмаллардан курпалликлар олиб келиб тика бошладим.

Бир кун ишдан келсам бир кампир совчиликка келганини айтди. Йигитнинг биринчи оиласи бўзилган экан. Улар яна бир ўғлини уйлантирмоқчи эканлар.

Дам олиш куни эди. Телевизорда «Равшан ва Зулхумор» достонини бахшилар қўйлаётган ва мен эшиттириш учун магнит тасмасига ёзиб олаётгандим. Онам кириб ўша кампир ўғли билан яна келганини, мени қўрмоқчилигини айтди.

Уша қуни оқшом туш қўрдим. Тушимда қучадан бир калит топиб олибман. У калитни олиб бир қоронғи уйга кирибман. Тепага-бурчакка қарасам бир қўлф осиглиқ турибди. Атрофини пўпанаклар, ўргимчак уялари босиб кетганимиз. Нарвонни қўйиб чиқиб қўлфни қулимга олибман, Қарасам, занг босиб кетганимиз. Қўлимдаги калитни тикиб бурсам очилибди. Олиб чиқиб қўчага отиб юборибман.

Шундай қилиб, тўйимиз бўлди ҳозир 3 та фарзандимиз бор.

Ҳалима САМАНОВА,
Сирдарё вилояти, Ховос тумани

Акс-садо

«СИЗ КЕЛИБ
КЕТДИНГИЗ-У...»

(«Оила ва жамият» 25-сон)

...Бу мақоладаги (исми берилмаган экан) сингилимизнинг дил дардларини ситиб чиқариб, уқувчиларга етказиш... оғир оғриқдир.

Яхши оилада қадр топган, яхши орзу, ширин ниятларни истаб мақсадидаги етган сингил-жонга меҳрим орти. Лекин ҳаёт қарқалагининг тескари айланиши унинг мурғак жисмига озор бергани аламлидир. Ҳаёт зарваригада нималар бўлмайди. Сингилжонни мен «Иродаси бут, мустаҳкам, мард қиз», деб билдим. Шу уринда ҳозирги ёшларга эътирозим ҳам йўқ эмас. Иродаси буш, акли саёз, ота-онага боқиманда навқирон усмир йигитлар ачагинга. Сингилжон ҳам ана шундай йигитлардан бирига тақдирини боғламоқчи бўлган. Афсуски, бундай дилозор йигитнинг ҳудудида қилмиш очилиб, қиз тугри йўл тутган. Ҳа, бундай иродаси буш, севги-содқатда саёз йигитдан келажакда нимаям қутиш мумкин?

Шу уринда беихтиёр ҳайқариб, «Бардам бўлинг, сингилжон, бахтингиз ҳали олдинда, сиз ҳали бахтли-тахтли бўласиз», дегим келди.

Мақоланинг охириги сатрларини ўқиб тугатар эканман, менинг осмонимда ҳам қора булут соя ташлаб, тегамда айланиб утганлиги ва йиллар шамолда бу аждоҳо сифат булут уринда нурилу қум-қу мо-вий булутлар кезиб жисмида бошқача бир олам кайфияти мавж урганди.

Бунга ана йиллар бўлди. Институтни битириб, пойтахтдаги катта даргоҳда ўз соҳам бўйича иш бошладим. Мен тугилиб усган жой бу ердан унчалик узоқ эмас, уйга бир-бир ярим соатлик йўл эди. Хар ой охири дам олиш кунларида ота-онам, укаларим қошига бориб-келиб туриш мен учун оғир эмас эди.

Ишонамдаги бир қиз билан яхши қуришиб қолдик. Кун кетидан кун, ой кетидан ой утарди. Сайлгоҳларни, оромгоҳларни айланиб юриб олдиндаги ширин орзуларни режалаштирдик. У мен туй муносабати билан билдирган фикримга рози эди. Аллоҳ иккимизга ато этмоқчи бўлган

бахта мўъсардек адик. Корхонада ҳам обрў-эътиборимиз зиеда эди, барча кекса-ю ёш бизга бошқача бир ҳавас билан боқар эди. Сунг нима бўлди денг.

Х. билан уртамиздаги муносабатни ота-оналари билишиб, қизнинг холаси, аммаси вакил сифатида мен томонни урганишга киришди. Кунлар ўтаверди. Хуллас, суров, суриштириш, кузатишлардан сунг, улар анча муддат қуринмай кетишди.

Хулоса чиқаришга шошилишмасди. Шу давларда иш қутайиб кетганиги учунми, узим билан узим андармон эдим. Бир гал хонамга Х. кириб келди. Ўзида, нигоҳларида бошқача ўзгариш сездим, тик боқиб қулиб тургучи қуларни маёус, ҳавли паришондек туюлди менга. Булар ишининг қутлиги оқибатидан деб уйладим. Хонадан керакли материалларни олиб чиқиб кетаётганда тухтабти сурадим:

— Сизга нима бўлди, мазан-гиз йўқми?

У бўлса қулидаги қоғозлардан қузини узмасди.

— Хохласангиз ишдан сунг, чарчоғимизни Ўзбш учун бироз айлансак, — дея илтижо қилдим.

У: — Қайдам, — дея елка қонди, сунг, — Нозим ака, — деди яқинроқ келиб, — энди бундан кейин, ишонамда фақат иш тўрисида гапласак. Сизга оғир ботмасин, мен энди сиз билан учрашувларга чиқа олмайман.

Унинг овози маёус чикди.

— Сизга нима бўлди, очикроқ гапирсангиз...

Уйимиздагилар мени ўзоққа турмушга чиқишимга қарши.

— Сиз узингизчи, уйлаб қурдингизми?

— Ҳа, мен ҳам уйлаб қурдим...

— Демак, сиз ҳам шунга рози экансизда, Майли, зоримиз бор,

зуримиз йўқ, — дея олдим зурга.

Баданимдан совуқ тер чиқиб кетди.

— Манзил узоқ, манзилингга борилайман, денг... Бу бизнинг сайларимиз, учрашувларимизга қуйилган сунгги нуқта эди. Бошимни столдан зурга қутардим. Шу зумда ўзимни бу кенг оламда яқка-ёлғиз сездим, кўнглимдан, бўзимдан шундай нидо отилиб чикди: — Агар, агар турмуш деганларни шундай шафқатсиз бўлса... энди бошқа, энди бошқа қайтиб...

Х. бошини қўйи эгганича ташқарига охишта чиқиб кетди.

Бир гал бошлиқнинг столи устида Х. нинг аризасини қуриб қолдим. «Ўз аризамга қура...» деб бошланарди... У ўзини мендан олиб қочар, иш юзасидан эса жуда кам гаплашардик. Лекин, мен яна шунги сезардимки, хар иккимиз ҳам бир-биримизни хар курганда бир хил аҳволни бошдан кечирадик... Қалбларимиз бир орзқиб кетар, бир хил оғриқни туйардик.

У ишдан кетди. Орадан бирон йил ўтди. Ҳамма нарсга унутилиб, янги вазифага қутарилгач, ишларим тагин ҳам қулайиб кетди. Бир қуни чала қолган ёзув ишларимни тугатиб олиш учун ишга баравақ келдим. Қоридорда фаррош аёл олдида кекса нуруний ошонам мени қутиб турарди. Салом-алиқдан сунг, ошонам менда, икки оғиз гапи борилигини айтди. Ичкарига тақлиф қилдим. У стуллардан бирига жойлашиб олгач, фотиҳага қул очиб ишимнинг ривожини тилади.

— Нозимжон сиз бўласизми? — деди у ниҳоят.

— Келинг, ошонаж, сизни шунчалик баравақ келишга нима мажбур қилди? — сурадим мен.

— Кексалиқда, болам, қуш

уйқуси бўлиб қолганман. Сизга бир учрашай, деб дилимга тугиб қуйгандим, қаранг, шу ҳаёлда баравақ туриб келаверибман.

— Яхшида, ошонаж, қулимдан келса хизматингизга тайерман.

Ошонаж бирмунча вақт сукут сақлаб турдида гап очди:

— Мен болам Х.нинг онасиман. Галнинг индаллоси, қизим билан урталарингиздаги муносабатнинг ўзрилиб қолганининг сабабини билгани келдим. Х. энг кенжа фарзандим. Бошқалари уйли-жойли бўлиб, чиқиб кетишган, дадаси билан мен нафақадамиз, икковимиз ҳам узоқ йиллар мактабда дарс бериб келдик. Ҳозир қарилки гашти, айланай...

Биз қизимизнинг ўқимишли, ҳунарли йигитга турмушга чиқишини ўз ихтиёрига қуйгандик. Бир жойда ишлаб, муносабатларингиз яқинлигини эшитиб, кўнглимиз тинч эди. Қизимизнинг ишдан бўлаб кетганлигини кейин билиб қолдик. Ҳамма балони аммаси қилганлигини эшитиб, қолди дилимиз хуфтон бўлди, болам.

Мен жойимда михлиниб қолгандек эдим. Бироз сукут сақлаб тургач:

— Биз қайтиб учрашмасликка келишганимиз, энди булар иш бўлиб ўтди, фойдаси йўқ ошонаж, — дедим. — Бизнинг учрашиб туришимизни сиз томондагилар таъқиқлаб қўйгандан сунг, биз бошқа нарсалар ҳақида уйламай қуядик.

— Болам, ота билан она яхши бўлсин, тинч бўлсин дейди. Буни ота-онанинг эйби билан, деб тушунманг. Бу ёғи сизга ҳавола, болам. Оғир, вазими йигит экансиз, яхшилаб уйлаб қулинг. Менга деса икковингиз ҳам чўқур мулоҳаза қилиб бир қароғга келишларингиз лозим.

Она чўқур тин олди. Сунг

урнидан туриб хайрлашди. Уни қузатиб қуйиб, бусағада узоқ туриб қолдим. Юрагим ҳарқарди. Онанинг гаплари ҳаёлимни паршон қилиб қуйганди. Х.дан энди юрагим севиб бўлганди. Лекин наҳотки Х. ҳали ҳам шу ҳиссиётлар билан яшаётган бўлса, орамизда унутилиши лозим бўлган нарсани наҳотки ҳали унутмаган бўлса, дейман. Энди орадан галвир қутарилган, лойқаланган сув тинган, ҳаммаси унутилганди... Пойдевори дарз кетган севги-муҳаббат иморатини тиклаш мен учун бўлмагур иш эди. Назаримда бизнинг бахт эшигимиз маҳкам беркитилган эди.

Мен ишхонамда узоқ ишлаб қолмайдим. Ҳаёлимда иш жойимнинг хар бир хонасидан, хар бир бурчагидан Х. чиқиб келатгандай бўлиб қолди. Ариза бериб бўладим. Билотлардан бирига, шакар ҳожими-ятига ишга бордим. Янги жой, янги одамлар, янгича фикрлаш... Ҳаёт тарзими, туриш-турмушим ўзгариб кетди. У ерда — одамлар орасида ҳаётнинг ўзгача тарзини ўргандим. Турт-беш йил ишлаб яна севимили соҳамга қайтишни ният қилдим.

Ҳозирда болишим, курпаю курпачам китоб бўлиб қолган. Худога шукур, яхши одамлар, дуслар қучоғидаман.

Ота-онанимнинг уйлантириш масаласидаги гапларига шу воқеалардан кейин амал қилмадим. Улар ҳам шунга қуниқибди. Ихтиёримни ўзимга топширишди.

Ана шунча гаплар... Инсон қуниги ишидан нозик экан... Тақдиринг қўшилмагандан кейин илож қанча? Ушбу мақоладаги сингилжоннинг тақдирини менинг кечмишларимга ухшаш экан.

Мақола менинг утилмишим, муҳаббатда кенган фароғатли давларимни ёдга солди. Жонимга, қалбимга озор, оғриқлар берган бўлса ҳам ёшлик чолларим барибир гўзал, жозибали, унутилмасдир. Муҳаббат ёшидаги барча укалар, сингилларимга ёшлиқнинг қадрига етигилар, бу йўлда хато қилманглар, дегим келайди...

НОЗИМ ХУҲАЕВ,
Тошкент

«РЕДАКЦИЯГА ҚЎНГИРОҚЛАРДАН БИРИ»

(«Оила ва жамият» 30-сон)

Бу мақола мени қўлимга қалам олишга ундади. Мақоладаги қиз ўз бахтини топибди. Мен эса мана олти йилдирки, азобдамман. Гўё ҳозир шу сатрларни ёзсам, кўнглим тинчийдигандай. Тўнлари тўшқанда тўлғонаман. Ҳаёлимда эса Муаззам гадаланади. Унинг қадри менга қўиб қолганлигини билмайман.

Оиламда тинчлик йўқлиги, хотинимнинг ҳудда-беҳудга рашқчилиги, жанжалкашлиги шунга сабаб бўлгандир, билмайман. Муаззам билан корхонага ишга келиб танишдим. Муносабатларимиз яхши эди. Бора-бора ақтириб қолдим. Муҳаббат йигирма ёшида эмас, балки қирққа кирганимда излаб топганимни англаб етдим. Ёшлик пайтимида келса бўлмасмиди. Хуллас, ҳаловатим йўқолди. Утиб кетар деб уйладим, қавқда дейсиз. У биринчи турмушдан ажраган эди. Менинг девоналардай севишимни у сезиб қолди. Авва-

лига қулди, негаки орамизда ёш фарқи ачагини эди. Муаззам ҳам мени ёқтира бошлаганини сезардим. Бироқ, хотиним сезиб қолди, уйига бориб тўполон қилди. У мендан ҳафа бўлди, бироқ хотинимга Худо бас келмаса, бандаси келмайдиганлигини билмас эди.

Корхонада гап-сузлар, тўполонлар қуяверди. Иш охири шунга етиб бордик, мен хотиним билан ажрашдим, мана ўй йилдирки, алиментчиман. Мен бу жанжалларга эртанги кун умиди билан чидадим. Бироқ Муаззам иккинчи мартаба турмушга чиқиб кетди. Ушанда пахта теримида эдим, эшитиб бутун оёқ-қўлим музлаб кетди. Кечқурун пахта даласига бориб, юрагимни бўшатиб олардим. Дийдам қаттиқ эди, бироқ, йилгагим, олис-олисларга қочиб

кетгим келарди. Мен ахир уни деб ажралишган эдим, уни деб ҳамма нарсадан воз келдим. Эҳтимол тўйимиз бўлса, бирга боқарми, деб Бирлашган Араб Амирлигига йўлланса олган эдим, бир узим кетардим. Дубайнинг сулҳи қулармида, бевосита дегиз соҳилларида севгимни йўқотиб, аччиқ-аччиқ йилгандим.

Бутун эса ўша Муаззам яна қайтиб келди. Турмуш бўлмабди. Эҳтимол мен бахтсизнинг қўз бўлиб, охи Худога еттирдим. Билмадим... Яна кўнглимда умид чирқолари ёнларми... Балки тақдиримиз тугри келар. Балки менинг пешонам шурдир. Ўлкаю-ягона олам биринчи турмушдан сунг, уйига совчи бўлиб борган ва қуруқ қайтган эди. Энди эса менга ердан берадиган, мени ту-

шунадиган ҳеч ким йўқ. Муаззамга суз очгани қўрқаман, негаки яна қовун тушуриб қўйишдан қўрқаман. Чунки менинг севгимни бир сузлик, қайсарлигини яхши биларман. Уйдаги асабий ҳаёт шундай жонимга тегдики, Муаззамнинг уйлаганимда эса кўнглим равшанлашиб кетди.

Бу ёғи ёлғиз Худога аён. Мени ҳеч ким тушунмади, дардим эса даъвосиз.

Тушунганлар бор, ачиниб ёрдам бермоқчи бўлишди, бироқ ундан рад ҳа-вобини олиб келишди. Яна йилгандим, бироқ ўқимдимни ўзмайман. Ҳаёт эса ута-япти. Охири нима билан тугайди, билмайман. Хуллас, сарсон саргардон бўлдим. Қани эди қўқимдан юрагимни узиб ташласам-у, узоқ ўзоқларга отсам. Қўтларимдими, ҳозирча эса безовта дучиллар, мажнун ЮСАГИМ.

Одильжон ХУСАНОВ

БИР ҲАФТАЛИК КЕЛИНЧАК

Яқинда қизалоғим шамоллаб қолгани сабаб, Қуқон шаҳар касалхонасида даволандик. Мен билан ёнма-ён бир аёл фарзандини олиб ётарди. Аёл ҳеч гапирмас, гапирсам, жавоб қайтармасди. Кейин билсам бу аёл қар-соқов экан. Мен уйланиб қолдим, «бир кам дунё», — деганларни шу экан-да. Хусни, одоби жойида. Қулида ҳали чилласи чиқмаган гудак билан нега касалхонага тушди, экан? Бола бечора ҳадеб чинкириб йилглар, она эса унга қараб йилгларди.

Мен қалам ва дафтар олиб у билан гаплашиш истагим борлигини ёзиб бердим. У менга «хун бўлади», ишорасини қилиб ўз қисматини ёза бошлади. Мен унга қараб утирдим. Шундай қилиб биз қорғоз ва қаламдан фойдаландик. «Мен — Гулбаҳор Содиқова, ота-онамдан жуда эрта тирик етим қолганман, — деб ёза бошлади у. — Оилада мендан бошқа фарзанд қуришмаган экан, шунга хурсандман, чунки улар ҳам мендек қиналишларини хоҳламаймман.

Амаким билан келиноийм мени ўз болалари қа-

тори катта қилишди. Лекин вояга етганимда мени қар-соқовлар интернетда ҳам ўқиб, ҳам даволатиш-ни истамади. Фақат уйдаги юмушлар билан банд бўлишимни хоҳшлар эди. Мен ҳаммасига қуниқдим. Мени қунага чиқармас, ҳеч кимга қўшишмас ҳам эди. Чунки, мени гапира олислагимдан ор қилишар экан. Қуларнинг бирда амакимнинг ўғли Гибс акам уйланди. Туй-томоша қилиб, келин олиб келишди. Келиноийм билан жуда яхши чиқишиб, бир-биримизни тушунадиган бўлиб қолдик. Аммо бир қуни кечқурун Гибс ака келиноийм билан уришиб қолдилар. Келиноиймга «сени талоқ қилдим», — дебдилар. Улар ажрашган келиноийм ҳам икки йил ичида бошқа йигитга эрга тегиб кетди. Гибс акамнинг келиноиймдан қуниги қолмаган экан. Келиноиймининг йулидан чиқиб ҳеч ўз холига қўярда-қўймай у билан ярашиш истагини билдирверган. Келиноийм ҳам шундан сунг турмушдан ажралган. Улар қайтадан турмуш қуриш учун муллага боришса, энди аввал янги хотинга уйланасиз, сунг унинг жавобини бериб юборасиз. Ана ундан кейин йўлингиз очилди. Аввалги хотинингиз билан шундагина ярашишингиз мумкин», — деб

тушунтирибди. Шундан сунг амаким ва хотини бу вазиятдан қутулиш мақсадида мени Гибс акамга никоҳ ўқитиб хотин қилиб беришди. Аммо менга оталик қилган амакимнинг бу «хўйла»сини сунг англадим.

Мен бир ҳафталик келин бўлдим ҳолос. Улар мени уйларида қарқиб боришди. Гибс акам шундан сунг мулла маслаҳатига амал қилиб ўша биринчи хотинини никоҳига қайта олди. Мен эса ўша бир ҳафта давомида ҳомиладор бўлган эканман. Фарзандни эсон-омон туғиб ҳам олдим.

Мана бир йилдирки, дугонамнинг уйда истиқомат қилияман. Фарзандим шамоллаб қолди, ҳеч тўзалиб кетмайди. Ўзим аросатда қолдим. Дугонаникида узоқ яшолмайдан-қу, кейинчалик қаерга бораман, билмайман...

Аёлнинг дард-ҳасратидан оғоҳ бўларканман, инсон қадр-қиймати ҳақида уйладим. Қон-қариндошлиқнинг ана шунча «уйин»лари одамгарчилик қондаларидан нақадар йироқ эканлигидан юракдан изтироб чекдим...

Мадина МУҲИДДИНОВА

КУТЛАЙМИЗ!

Хурматли Шокиржон
Абдуназаров!
ЭШБОЛТАЕВ!

Таваллуд кунинг ва талабалик айёминг билан чин қалбимиздан кутлаймиз! Умр йўлдошинг Дилдорахон ва асал қизчанг

Хилолаҳоннинг, ҳамда сени суйган барча оила аъзоларинг бахтига соғ-саломат бўлгин. Уқилларингда омад, оилангда бахт ёр бўлсин.

Ота-онанг, аканг Комилжон Эшболтаев, янганг Баҳорой, сингилларинг Гулчехра, Шоҳида, Сарвиноз.

Сурхондарё вилояти,
Қумқургон тумани,
С. Бойматов Ж. ҳужалиги
Янгиер қишлоғи

САХОВАТЛИ БЎЛАЙЛИК

Якшанба кунларининг бирида қўшнимизниқида угил тўйи бўлиб, бир автобус хотинлар кириб келишди. Қўда-андалар, қариндошлар унинг турига, ёш-яланглар, қўшнилари эса ҳовлида ясалган стол-стуларга утиришга таклиф қилинди. Қўда томон ҳам, той ясаб келган томон ҳам узиға туқ оилалардан эканлиги сезилиб турарди. Уйин кулги бошланди. Хонанда ва созандаларнинг кети узилмай, навбатма-навбат кела бошлашди. Ҳаммининг кайфияти чоқ, аёлларнинг бир-биридан гузаллиги, бир-биридан башанг, чиройли либослар кийганидан кузингиз қамашади.

Менинг ёнимда мунисгина, ёқимтойгина бир аёл утирарди. У ҳаммадай башанг кийинмаганди... Кайфияти негадир тушқун. Унинг бу ҳолати эътиборимни тортиди. Сўхбатлашиб утирдик. Маълум бўлишича аёл уз жигаргушаларидан андек ранжибди. Тўрт фарзанди бор экан. Бу ҳовлига қўда бўлиб кириб келган аёл-келиноийси экан. — «Менга унчалик руйхуш бермай утирганларининг ҳам сабаби бор, — дея сузини давом эттирди аёл. Бу галги тўйларига мен тузуқроқ сарпо қилиб келолмадим. Амаллаб рўзгоримдан чегириб бир тоғора ширинлик ва бир кийимлик қилиб келолдим, холос. Шу кунларда бироз кийналдиброк яшаймиз. Бир кунни ота-онамникига бордим. Акандан ёрдам беришларини сўрадим. — Ёитта сен эмас мен ҳам болаларимни амаллаб боқаяпман. Уялмидинги, келиноийингдан», деб мени уз акам қойиб берди. Узи эшикдан

кириб борганимда мени кўрмаганга олиб, сурашмай уйига кириб кетган кенойимдан кунглим ранжиган эди. Шу ҳовлидан — узим улгайиб, усан ҳовлимдан қай аҳволда чиқиб кетганимни билмайман. Ийглаб-ийглаб уйимга қуруқ қайтдим. Қўзларим қизарганидан қайнонам сездилар шекилли, менга тасалли бердилар. Уша кун акамдан ҳам, кенойимдан ҳам кунглим қаттиқ ранжиди. Шундан буюн дилим сира ёришмайди.

Ҳа, шунда бу аёл қатор-қатор тортилатган тансиқ овқатлардан нима учун емаётганлигини аңгладим. Бир қориндан талашиб тушган, ёшлиқнинг энг ширин дамларини бирга тотган, бу товоқдан овқат еб усил-улгайган жигарбандларнинг бунчалар бемехр бўлиб кетишганидан ранжидим.

Муштилари аёлнинг келиноийси бўйнидаги тросслар, ясаб келган тойлари, сарполари қўз унгимда қайта гавдаланди. Ахир қондош ака уз хотинига тросслар, энг охири модадаги либослар харид қилганида, қизига қимматбаҳо буюмлар совға қилганида, биргина синглиси қўз унғидан ўтмадимики! Тўй учун юз минглаб ҳаражатлар қилганида синглисига уша қўни ақалли юз сўм берганида кўнгли тоғдек кутарилмасмиди? Ахир бу синови дунёда бир умр яшамаймиз-ку. Яқинларимизга меҳр-мурувватли бўлсак, дилимиз қувончга тулмайдики?

Мапрат ЗОКИРОВА

Шокиржон таҳар
ижтимоий таъминот
бошқармаси бошлиғи
Файзиддин Насриддинов!
Нажмиддинов!
Табаррук 60 ёшингиз муборак! Сизга оллоҳдан узоқ умр, соғлиқ, ютуқлар тилаймиз.
Яккасарой тумани
ижтимоий таъминот
бўлими ходимлари.

АЛМАШТИРАМАН ЁКИ СОТАМАН

6 хонали ҳовли, 4,5 сотих ери бор.
43-25-97.

Коттеж, Х. Дуслиги метроси ёнида.
Тел: 45-29-66
58-61-09

ИЖАРАГА КВАРТИРА
ОЛАМАН:
Тел: 58-31-23

Соғлиққа оид муаммоларга ёрдам бераман.
Тел: 42-83-03
191-11-29

КУТЛАЙМИЗ!

Хурматли
НИҒМАЯТИЛЛО ака!

Сизни табаррук пайгамбар ёшингиз ҳамда набиралар тўйи утказилган кун билан муборак

бод этамиз. Сизга узоқ умр ва соғлиқ тилагучи уқангиз

Маҳаммад Солиҳ

КУТЛАЙМИЗ!

Азиз набираниз
САРДОРХҲҲА.

Туғилган кунинг билан табаруклаймиз! Ота-онанг сенинг қамолингни, бахтингни, орзу-ҳавасингни қуриб узоқ умр қуриб юрсинлар.

Бобонг Садриддин
Тулаганхўжаев ва буюн
Лолахон Тулаганхўжаева.

ТУЙХАТ

ҚИЗЛАРГА ҚҮЛ КҮТАРИЛАЙДИ...

Зухриддин ака Муҳаммедовни таниш-билишлари етмиш ёшга тулди деб уйлашмайди, чоғи. Ёши улуг, аммо кўриниш жихатдан бардамлигига кишини ҳаваси келади. Унинг оддий даволовчиликдан то юқори лавозимларга гача босиб утилган хизматларини санаб утиш ва олган қатор нишонларига алоҳида ургу беришни узимга эп билмадим. Бизнинг суҳбатимиз оқсоқолнинг уз оиласига қандай «ота»лик қилганлари ҳақида борди.

— Зухриддин ака, юқори вазифаларда ишлагансиз. Лекин уз оилангиз, фарзандларингизга қандай тарбия бергансиз?

— Уқидим. турли идораларда тиббиёт хизматига ишладим. Нишоним ҳам бисёр. Мен оиладаги фарзандларимни ҳеч вақт «сиз»ламаганман. Қачонки фарзандимга танбех бериш лозим бўлган кезде «сиз»лаганман. Яна шуни ҳам айтиш қиз болага ҳеч вақт қўл кутарилмади.

— Сиз ота ва бобо сифатида фарзандлар-у, набираларга овутиш учун ҳеч «алла» айтганмисиз?

— «Алла» айтганман, қачонки, онаси ҳаётий зуриятли ишлар билан банд бўлганида. «Алла»ни аёлларимиз айтсалар қалбида мукамал сингийди.

— Фарзандларингизга эртақ, топишмоқ айтасизми?

— Уч қизим—Маликаҳон, Гулраёно, Дилором. Уғлим Зухриддинларга эртақ айтиб улгайттирдик. Ҳар бири тиббиётнинг турли соҳаларида намунали хизмат қилоқдалар. Ҳозир эса 7 та набира ҳамда бир эварамга Ал-помииш ҳақидаги достонни ўқиб беряпман.

— Бувижонимиз билан ҳаётингиз қандай кечяпти?

— Кампирим ҳозир бир оз шамоллаган эди, шифохонада. олтимиш тўрт ёшга тулди. Қирқ беш йил турмуш қурдик. Уйда кампир бўлмагани учун нима иштаҳам йўқ, илоийм соғайиб кетсин. Кампирсиз уй ҳувиллаб қолар экан.

— Етмиш ёшингиз муборак бўлсин. «Оила ва жамият» ижодкорлари оилангизга бахт тилайди.

Мухтор БЕК

Арзи ҳол

ТАШВИШЛАР ЕТАРЛИ

Хурматли тахририят! Йўна орзум келажақда уқитувчи бўлиш эди. Ёш авлодга таълим беришдек улуг ният билан мактабни битирдим. Лекин қўзлаган мақсадимга эришолмадим. Олий ўқув юртига киришимга оилавий шароитим имкон бермади. Болалик орзуми армонга айланганча турмушга чиқдим. Тўрт нафар фарзандим бор. Турмуш урғотим мактабда лаборант бўлиб ишлайди, ярим ставкада ойлик олади. Узим уй бекасиман. Ҳозирги пайтда эр-хотин қўш-қўкиз бўлмасе рузгор аравасини тортиб кетиш қийин. Шу боис мен ҳам оиламга нафим тегадиган бирор иш билан банд бўлмоқчиман. Ишга жойлашиш эса осон эмас. Айниқса менга ушхана урта маълумотли одамлар учун бу муаммолар ҳал этиш анча мушкул. Турли хил сўнғий тусиқлар учраши табиий. Эримнинг толганига қаноат қилиб утираверай десам 3 та фарзандимнинг қулини ҳалоллашимиз керак. Биласиз, ўзбекчиликда бундай удумларни эл-юртга ошкор этмасдан

ўтказиш ноқулай. Еган оғиз уялади ахир. Қисқаси, ташвишлар етарли, ниятим ишлаш, мўким бир иш-жойга эга бўлишлик. Шу мақсадда Сизларга арзи ҳол қилаяпман.

Ҳолида Дусанова, Чироқчи тумани «Янги ҳаёт» қишлоғи.

Тахририятдан: Ҳолидаҳон ҳақ. Ҳозир битта эркакнинг толгани томоққа етмайди. Ҳар тўғул шуни тушунган аёлнинг садақаси кетса эрини. Рузгор тебратиш учун эр-хотин баробар ҳаракат қилиши керак. Устига устак болалар улгайгани сарай ташвишлар ортиб боради. Уларни юртга қўиш, юзини ёруғ қилиш ота-она бурчидир. Ҳолидаҳон айнан фарзандларининг тақдирини уйлаб ишлаш ниятини билдирапти. Демак, уни фақат қўлаб-қўватлаш керак.

Шундай экан. Қашқадарё вилояти Чироқчи тумани ҳокимлиги муҳлисимиз Ҳолидаҳон истагини амалга оширишда ёрдам беради, деб умид қиламиз.

К. ТОШМИРЗАЕВ

ОИЛА-519

Тошкентлик, 38 ёшли, ажрашган аёл икки нафар фарзанди бор, алоҳида уйига эга, келишган, ораста жувон, оғир-вазмин, олижаноб, фарзандларига ота бўлгучи киши билан турмуш қуришни истайди.

РИЧС «Усувметалл» бирлашмасининг ҳисобида бўлган МА3-6422906 русумли, давлат рақами 10 АС 584 бўлган автотранспорт воситасига Узав-толицензия ташкилоти томонидан берилган АТ № 0008437 сонли «Лицензия варақаси» йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

КУТЛАЙМИЗ!

Хонадонимизнинг суюқли
бекаси, азиз
НАСИБАХОН
АБДУЛЛАЕВА!

Сизни туғилган кунингиз, 31 ёшингиз билан кутлаймиз. Бахтимизга ҳамisha соғ бўлинг.

Турмуш
уртосингиз: Шухрат,
Уғилларингиз: Шохрух,
Шаҳбоз.

Шахримиздаги «Меҳрибонлик уйи» янги бинога кучдию, бизнинг ташкилотимиз уша эски қуримсизгина бинога кучадиган бўлди. Алоҳида жой текканидан шовдики, таъмирлаб беришларини кутмасдан, куннинг иккинчи ярмидаёқ кучиб қўя қолдик.

Сал-пал уёқ-бўёқни йиғиштириб уйга кетдик. Эртаси кун узимга тегишли хонани эпақага келтириб, дераза олдида гулгуваклар билан бизга ухшаб кучиб юрадиган гулларни қўймоқчи бўлдим. Дераза рафиға тушалган, саргайиб кетган қозғаларни олиб ташлаб урнига бошқа қозғос тушамоқчи бўлдим. Ҳалиги варақларнинг орқасидаги ҳуснихат билан ёзилган ёзувлар диққатимни тортди. Ҳаммасини олиб қарасам ҳалиги ёзувчи укувчилар дафтарининг уртасидан олинган варақ экан. Бирам чиройли, марвариддек ҳарфларни ҳавас билан томоша қила туриб, бир суз диққатимни тортди. «Агар судья бўлсайдим, ойим билан дадамни яраштириб, узим кулларида маҳкам ушлаб уйимизга олиб кетган бўлардим...» Мен қандайдир ички бир ҳаяжон билан турган жойимда ишончи ўқиб бошладим...

«Она тили ўқитувчимиз иншо ёзинлар деди. Узларингда ёққан, эсларингда қолган воқеалар ҳақида ёсанлар ҳам бўлади, — деб тушунтирди.

Эсимда бир воқеа қолган, уша кунни мен ҳеч қачон унута олмайман... Шунинг ёзаман.

«...Ойим мени ясантираётганини кўриб хурсанд бўлардим. Айланчи келгани кетганимизни, — деб уйлаб қолдим. Ойим узларим кийинчи бўлган, кучага чиқдик. Машинада бир жойга келдик. Қарасам аёллар, эркаклар болалар ҳам куп, ҳамманинг қовоғи солиқ, ташвишли. Биз каттақон хонага кирганимизда бир йиғит келиб оймизга алақандар қозғаларга қўл қўйдириб олдилар. Қарасам дадам дераза ёнида сигарет чекиб турбидилар. Суқониб кетдим. «Дадажон!» — дея юғриб бориб бўйнига осилмоқчи бўлгандим, жажилари чикиб «Тур нарига, ҳароми!» — дея тескари қараб олдилар. Йиғлаб юбордим. Ахир дадамни ҳам, оймимни ҳам яхши қурадими-да, нега улар бундай уришиб бердилар? Бунинг устига оймим орқадан келиб: «Нега унинг олдида келдинг, қулоқсиз?» дея бир тарсаки тушир-

АГАР СУДЬЯ БЎЛСАЙДИМ...

дилар. Юзларим огрикдан ловуллаб кетди. Узимга раҳиман келиб кетди. Жоним огриганидан эмас. Йўқ. Дадам билан турган чиройли холанинг ёнидаги мен тенги ўғил болани ўлиб қўлидан ушлаб кучага олиб чиқиб кетганлари алам қилди-да... Ахир у менинг дадам! эди-ку!

Шу вақт оймим билан дадамни ичкарига чақиришди. Уч киши тепадаги креслода утирибди. Бояги йиғит эса тинмай ёзипти.

— Хуш, берилган муддатда ярашдингларми? — суради тепақал киши. У суднинг раиси экан.

— Йўқ, яраша олмадик! — дедилар оймим астагина.

— Айтгандим-ку! Уйланганман деб. — деди дадам кескин. — Хотиниму ўғлим бор, ахир...

— Ҳай, майли унда қонун номи билан, сизларнинг қонуний никоҳингизни бекор қиламиз, сизларни ажратамиз, — дедилар яна уртадаги киши.

— Яна бир оз муддат беринг, — дея оймим йиғлаб юбордилар. Мен эса алам билан ҳалиги киши томонга

отилдим. «Амаки, уларни ажратманг, дадамга айтинг, уйга борсинлар!» — деб бақириб йиғладим. Шу пайт дадам келиб овутишини, кўтариб юзларимдан ўпишини истардимки... Дадам эса... индамай қўлиб кетди. Биз ҳам оймим билан уйга келдик. Бувим мени кучоқлаб йиғлади. «Тирик етим набирагинам, энди қандоқ қиламиз», деб бошимни силадилар Сўнг ораддан озгина утиб уйимизни сотиб шаҳарга кучиб келдик. Оймим касал бўлиб қолдилар. Куп ётдилар.

Бир кун богдадан келиб оймимнинг ётадиган қаравотига юғриб борсам, оймимлар йўқлар. Билсам, мен богдадалигимда оймим олиб қолган эканлар. Кейинчалик бувим ҳам уринларидан туролмай қолдилар. Қўшнларимиз бизга овқат олиб чиқадиغان бўлишди. Ҳалима хола деган қўшнимиз бувим билан гаплашиб мени узлари ишлайдиган жойга «Меҳрибонлик уйи»га жойлаб қўйдилар. Йиғлаб-йиғлаб кейин ургана бошладим. Уйимиз унча олис эмасди. Баъзан Ҳалима опа билан бувимни қургани келардим. Бувим

менга яхши ўқигин, катта одам бўласан, хупми, — деб насиҳат қилардилар. Ҳозир бувим ҳам йўқ. У киши ҳам... Ҳозир эшигимиз қулф туради. Мен эса уйимизни, ҳовлимизни кўриб келаман. Бориб тирқишдан муралайман. Муралаб туравераман. Бир кун бувимнинг уртоғи қўриб қолдилар. Қалит у кишида эди. Дарвозамизни очиб бердилар. Уйга кирганимизда бирданига оймимни, дадамни, бувижонимни соғиниб кетдим. Узимни ерга отиб йиғладим. Холис бувим аввал уришдилар, кейин эса менга қўшилиб йиғладилар. Сўнг Қуръон тиловат қилдилар.

— Йиғлама болам, катта бўлсанг, шу ерда яшайсан, онангин. Бувинг рухлари шод бўлади, — дедилар. Дам олиш куллари келиб ҳовлидаги ўтларни юлдим, сув селдим. Узум пишганда бир челақ олиб бориб уртоқларимни меҳмон қилдим. Ҳозир еттинчи синфга ўтдим. Нукул беш олиб ўқийман. Катта бўлсам судья бўлмоқчиман... Ўқитувчимизга ҳам айтдим: «Агар судья бўлсайдим, ҳеч кимнинг ота-онасини ажратиб юбормаган бўлардим. Қайтага «ярашинлар», деб уришардим...»

Иншонинг давоми борми йўқми билмадим, лекин қизил рўчка билан ёзилган шу сузлар бор эди... Бу муаллиманинг қайди эди...

ШЕРБЕК!

Иншо бундай ёзилмади-да... Жуда бушсан. Қаттиқ ишлашинг керак, баҳонинг ҳозирча... 2.

Ажаб! Бу иншонинг қиянимда энг катта, тажрибали ёзувчиларнинг асарларидан ҳам кура қурпоқ таъсирлангандим. Ҳатто уримдан туриб бориб Шербекларнинг уйини изла-гудек ҳолатда эдим.

Муаллиманинг қайдларига тикиламан. Менинг назаримда биз катталар тушунмаган, назарга илмаган самимий туйғулар ифода этилган, ажиб шох асар эди бу... Агар муаллима бўлганимда Шербек деган бу болага «5» баҳони ҳам кам дея иқдор бўлган бўлардим. Суддаги ишларни қуришда маслаҳатчи бўлиб иштирок этган давримда ажратиб бўйча қуриладиган ишларда ота-оналар уртасида турган болаларни кўрсан уша Шербекни эслайман...

У қардож экан? Мактабни тугатдимикан? Судья бўла олдимикиан?

Басира САЙИД АЛИ

Газетхонларимиз ижодидан

ОЧЛИКНИНГ ЭРҲУРМАН

Ойдин кечаларда
самога боқиб,
Юлдузинг
излайман
интизор бўлиб,
Уйқусиз бу тунлар
Ғам ва аламлар,
Яшарман ёлғизим
дардларга тўлиб.

Ғаним сўзи билан
яшаб ҳаётда,
Хатога йўл қўйдим
билмай дамодам.
Гулдек Нозигим
сендан айрилиб,
Ҳижрон азобида
қолдим эркам.

Ўзгалар сўзига
қирмагил зинҳор,
Маним чин
севгимни
айламагил ҳор.
Қўшигим янграйди
токи ҳаётман,
Ошигинг эрурман
доим вафодор.

Олим АХРОРОВ
Навоий вилояти,
Бўстон қўргони.

ТУШ ТАЪБИРНОМАСИ

СУТДА ЧОЙ ШАММАСИНИ КЎРГАНДИМ...

Ассалому алайкум ҳурматли «Оила ва жамият» таҳририяти! «Туш таъбирномаси»ни яратайлик руқни остидаги мақолангизни ўқиб анча уйланиб қолдим. Ўзим доимий газетхонларингизман. Бирорта сонини қолдирмай ўқиб бораман. Газета менга ёқади. Ундан анча нарсаларни ўқиб, урганиб олса бўлади. Энди озгина узим ҳақимда. Мен Олия Қосимова 1959 йил туғилганман, ёшим 39 да. Навоий шахрининг 4-сон алоқа бўлими бошлиғи лавозимида 12 йилдан бўён ишлаб келаяпман. 4- нафар фарзандим бор. Турмуш уртоғим Ихтиёр Қосимов Навоий шаҳридаги қурилиш трестида ҳайдовчи бўлиб ишлайдилар. Турмуш қурганимизга 22 йил бўлди. Турмушимиз жуда ҳам яхши. Бизнинг оиламизга ҳамма ҳавас билан қарайди. Эрим ичмайди, чекмайди, уйимизда уруш-жанжал йўқ. Лекин яқинда мен бир туш қурдим. Эмишки мен онамларни уйларига меҳмонга борган эмишман. Онам менга бир коса сут бердилар. Сутни қўлимга олиб ичмоқчи бўлсам ичиди қора шаммалар, яъни чой япроқлари бор эмиш. Мен сутда нега мунча қора шаммалар куп экан, деб бари бир

сутни ичибман. Сут жудаям ширин экан. Эрталаб уйғониб уйлаб қўрдим. Ҳа, майли сут ойдинлик, лекин ичидидаги қора чой япроқлари нима бўлса экан, деб тушимни сувга айтиб ишга кетдим. Ораддан 2 кун муҳлат ўтди. Мени ўзимиз билан бирга ишлайдиган қизимизнинг туйига таклиф этишди. Туй кеч соат 7 ларда эди. Эрим мени шу туйга боришга қўймади. Мен эса роса уруш-жанжал кутардим. Чунки шу пайтгача бирор марта бора-ман деган жойимдан қолмаган эдим. Алам қилиб ҳатто эрим билан аразлашиб бир неча кун гаплашмай қўйдим. Кунгил қораликлар ўтди, мен уйланиб қолдим. Мана шу урушишлар тушимда авн бўлган эдику. Агар салгина эътибор берганимда тушимни эслаб, фикр қилиб қурганимда шу жанжал келиб чиқмаган бўларди. Чунки, 21—22 йилдан бўён яшаб наҳотки энди бир арзимаган туйни деб оиламизга шунча совуқчилик тушса. Мен шуни уйлаб қўришим керак эди.

ОЛИЯ
Навоий шахри

«Оила ва жамият» ўғит номаси

Катта тутма ўзингни, паст бўлса пақир,
Сендан улут турар жаннатда сағир.

Эшит, дўст нима дер сенга.
Билимни тенглаштир билими кенга.

Емондан қоч. дилингни пок қил.
Яхшини топ ҳамдаму, уртоқ қил.

Ақбар Рўзи ўғли

Ибн Сино сабоқлари

КАРАМ

Карамнинг баргини майдалаб, ёлғиз узини ё талкон билан қўшиб қуққ суртма қилиб боғланса ҳар қандай иссиқ ишшга, эшак ем касалликларига фойда қилади.

Карамни туҳмунинг оқи билан қўшиб, қуйган жойга қўйилади.

Карамнинг барги ярага айланган кўтирга фойда қилади.

Кун ора ичилган карам шўрва қалтироққа фойда қилади.

Карам кайнатмасини бўғинлар огриганда ишлатилади.

Карам ширасини бурунга юборилса, миёни тозалайди.

Карам шираси ё кайнатмасини кунжут ёғи билан қўшиб томоқни чайқалса томоқ огриқларига фойда қилади. уни ейилса овоз тозаланadi, чайнаб сувини сурбиса бўғилган овозни очади.

С. АҲМАД

ЭНГ ОГИР ДАМЛАРИМДАН РОЗИМАН

Тақдир ва тадбир

— Шавкат Абдуллаевич, эшитишимча, сиз жуда кўп тусикларга учраган экансиз. Аммо инсонни инсон қилгувчи, чиниқтирувчи бундай курашлардан кези келганда мамнун бўлсангиз керак.

— Албатта, менга ҳов бўлганларга ботинан ҳурматим катта. Энг огир дамларимдан розиман. Зотан, 17 ёшимда Тошкентга келиб, биринчи тунни вокзалда ўтказганим, кейин Эркин, Абдулла исмли уртоқларим билан танишиб, тайёрагоҳ остонасидаги майсазорда тағимизга газета тушаб, биримиз пойлоқчилик қилсак, иккимиз ухлаганимиз, камина эса, ўшанда терлама касалини юктириб, тўрт ой ТошМИда ётганим, ўқишга қиролмай уйга йиллаб қайтганим ҳали замон рўй бергандек эсимда.

Талабалик йилларим ҳам ҳамма-ники қатори ўтган. Ҳа, айтгандай иккинчи йили яна ТошМИга ҳўж-жат топшириб, бор-йўғи бир бал етмай ўқишга қиролмай кетаётганимда тасодифан Зикир Назирович деган шу соҳа профессори билан танишиб, у кишининг йуриги билан Доришунослик олийгоҳига кириб ўқидим. Гапнинг рост, менинг ана шу кўнларим энг огир дамлар эди. Кейин эса уйландим. Турмуш уртоғим Зухраҳон билан касбдош бўлганимиз учун ҳам бир-биримизни тезда англاردик.

Уйли жойли бўлгунча неча-неча кўч-кўчларни бошдан кечирдик. Бизга берилган уйга, ўзгалар зуравонлик билан кириб олди. Кандидатлик диссертациясини ёқлаш чоғимда ҳам жуда кўп тусиклар бўлди. Докторликда эса яна. Умуман буларнинг бари мени курашга чорлади. Ҳар қачонгидан ҳам кура кучлироқ изланишимни

Шундай инсонлар борки, уларнинг ўрнак бўларли турмушлари ва азиятли кечмишлари ҳаётларининг энг гузал лаҳзалари ила қоришиб, омикталашиб кетган. Зеро, улар бу ёруғ дунёдан топган андуҳларини тақдирнинг ҳукми ва тадбирнинг ҳайри билан мукаммал бир изга солиб олишади. Муҳими ана шундай одамлар яхшилик ва ёмонлик ўртасидаги курашда «ёнган, товланган, пишган, қорайган» киши суратини, сийратини кўз ўнгингизда намойён этадилар.

Танишинг: Техника фанлари доктори, профессор, Тошкент автомобиль йўллари олийгоҳининг химитология кафедраси мудири Шавкат Абдуллаевич Абдуллаев, гузал Фарғона вилоятининг Бувайда тумани, Манғит қишлоғини соғиниб, соғинтириб пойтахтга келганига ҳам роп-роса йигирма олти йил бўлди. Унга яқин хорижий давлатларда бўлган, илмий анжуманлар баҳона, тўрт қарра Қўшма штатларга қилган сафарининг махсули ўлароқ, 1992 йили Ўзбекистонда биринчи «Ўзбек—Америка» қўшма хорхонасини ташкил этди. У узига ҳам атрофидагиларга ҳам ута талабчан, изланувчан инсон. Фарзандлари Уллубек, Шаҳноза ва Отабек, келинлари Гулчехраҳонлар ҳам ўқимишли. Домланинг овунчоғи суюқли набираси Шохруҳбекдир.

тақазо этди.

— Касбдошларингиз Сизни нафақат олим сифатида балки яхши бир оиланинг бошлиғи бўлганингиз учун ҳам ўзгача ҳурмат билан эъзозлашаркан. Бунинг ҳам ўз йуриги бўлса керак?

— Бўлмасамчи, аввало эр киши

ўз оиласида ҳурмат топсагина куча-қуйда ҳам одамлар назарига тушади. У том маънодаги оиланинг устуни. Бироқ қуруқ устун қимга керак? Бунинг учун хонадонини ҳам моддий, ҳам маънавий тўқис қилиб қуймоғи лозим. Кейин ўз ҳуқуқи ҳақида тўлиб-тошиб га-пирса ҳам бўлади.

Бошқача қилиб айтганда, эр оиланинг ошхона омборини сабзи, пивёз, картошка, ёғ, гушт, гуруч ва ҳоказолар билан тўлдириб қуйиб, кейин аёлига хоҳлаган таомини буюртма қилиб, ёнбошлаб ётса, ана шу оилада бекорчи тортишув бўлмайди.

Ҳатто эр аёлига «Ховлини супуриб қуйинг!» дея буйруқ беришдан аввал, уйда супурги борми ёки супургининг ёмирилиб адо бўлган-бўлмагани ҳақида хабардор бўлса ёмон бўлмасди.

— Кўпчилик кишилар ҳаётлари

давомида оилавий бахтсизликка учрасалар, тақдирларидан нолишади. Сизнингча шу тўғрими?

— Менимча кишининг тақдири узининг қўлида. Зеро, яратувчилик инсонга ҳам хос фазилат. Фақат бунинг учун чидам, бардош керак, сабр-тоқатли бўлиш лозим. Сиз бу савол замирида ажралишган ёш оилаларни назарда тутаятган бўлсангиз ажабмас. Балки «фалончининг юлдузи, писмадончининг юлдузига тўғри келмабди», деган гапларда ҳам мантиқ бордир. Аммо ҳар бир нарсга киши ўз феъл-атвори орқали дучор бўлади. Ҳаёт тарзининг издан чиқиб кетишига ҳам албатта ўзи айбдор.

— Сиз бўлмаса, айтингчи тақдирга ишонасизми?

— Ишонаман!

— Тузган тадбирларингиз амалга ошмай қолса, афсусланасизми?

— Ҳа! Бирор бир юмушни ўз вақтида бажара олмасам афсусланаман.

— У ҳолда тақдирга қандай ишонасиз? Ахир у Аллоҳнинг хоҳиш иродаси билан бўлади-куй?

Шавкат Абдуллаев билан суҳбатлашар эканман, аниқса у кишининг хонадонига бўлган чоғимда камтарин, аммо аҳил бу оиланинг ҳаёт тарзига ҳавасим келди. Шунигингдек, Ровийларнинг «Ютқазииш эвазига ютасан», деган ҳикматли сўзини эсладим. Балки шу пайт Шавкат акага «Сиз ҳаётингизда нималарни ютиб нималарни бой бердингиз?» дея сўрасам, ютуқлари ҳақида кўп уйлаб ютқазганим «умрим», дея жавоб берсалар ажабмас эди.

У киши хайрлашиш чоғимизда юртга тинчлик, юртдошларга соғлиқ тилаб қолдилар.

САЙИД ОЛИМ

Жиноят-қидирув гуруҳининг раҳбари, лейтенант Қорабоевнинг боши қотиб қолди.

У узига топширилган янги «жиноий иш» билан яна қайтадан танишиб чиқаркан, бу сафар ҳам худди боши берк кучага кириб қолгандек ҳис қилди ўзини.

Қўлидаги ҳужжатлардан маълум бўлишича, узига қарашли ҳудудга жойлашган ҳиёбондан кетма-кет, бир ҳафта ичида учта одамнинг улиғи топилган. Бир-таниқли киноактёр, иккинчиси — бозор директори, учинчиси — вақтинча ҳеч қаерда ишламаётган, кейинги пайтларда ичкиликка берилиб кетган собиқ ўқитувчи... Ҳаммаси ўй-жойли, бола-чақали, қап-катта одамлар...

Қидирув гуруҳини ажаблантирган нарса шуки, бу ҳодисаларнинг ҳеч бирида жиноят изи кўринмасди. Тўғрироғи, бу ерда на қасддан одам ўлдириш, на босқинчилик белгилари кўринар, изқуварлар тили билан айтганда «қон хиди» йўқ эди.

«Хўш, унда уша фуқаролар қанақасига, қай тарзда ўлдирилган бўлишлари мумкин... Қорабоевни уйлантириб қўйган муаммо ҳам шунда эди. Пичоқ урилганга, заҳарланмаган, отиб ташланмаган, бўйнига арқон ташлаб бўғилмаган... Энг қизиқ ери шундаки, марҳумларнинг танасида ҳам бирон-та тирналган ё кесилган жойи кўринмасди.

Қорабоев уч-тўрт кун бурун текширувчи-доктор билан «Улиқхона»га борганида ҳам бундан ҳайрон қолган. ҳамроҳи марҳумларнинг «Касаллик варақа»ларидаги маълумотлар билан таништириб, уларнинг ҳеч бири бирон жиддий касаллик билан огрмаганини айтганида баттар таажубланган эди.

Мана энди бўлса ҳужжатларни варақлаганча, сигарет тутунига қумилиб ўтираркан, нимадир ёдига тушди шекилли, бехтёр телефон гўшагини кўтариб

Эркин УСМОНОВ

рақамларни терди.

— Собир ака, ҳорманг, менинг олдимга бирров кириб кетолмайсизми? Ҳа, маслаҳатли бир иш чиқиб қолди, — деди.

Қорабоев асабийлашиб хонада у ёқдан-буёққа юрди, юрди-да, дераза ёнида тухтади.

Кўп ўтмай хонага сийрак сочлари оппоқ оқарган, тарашадек озгин киши кириб келди.

Хўш, нима гаплар, Шавкатжон? Янгиликлар борми?

— Йўқ, Собир ака, ҳеч гап йўқ, — чуқур тин олди лейтенант Қорабоев, — Биласизми... мен сизни безовта қилганман... бир нарса сўрамоқчи эдим?

— Марҳамат, қулогим сизда! — деди доктор.

— Шу... қайси куни «морг»га борганимизда... сиз сездингизми-йўқми-ю, ўликларнинг юз-кўзларида қандайдир огрик, азоб белгилари қотиб қолгандек туюлди менга.

Доктор ялт этиб суҳбатдошига қаради.

— Тўғри пайқабсиз. Бунинг мен ҳам сездим. Лекин...

Оила ва жамият

Муассисларимиз:
Ўзбекистон Республикаси
Хотин-қизлар қўмитаси,
Болалар жамғармаси ва
«Соғлом авлод учун» Халқаро
хайрия жамғармаси

Ширимиз:
Оила - жамият фаҳри

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Телефонлар:
Бош муҳаррир - 133-28-20
Котибият - 34-86-91
Эълонлар бўлими - 136-56-52

МАНЗИЛИМИЗ
Тошкент- 700000,
Амир Темура кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

«Шарк» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Манзил Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00.
Босишга топширилди - 18.30.

Ҳомий
«Матбуот гаркатувчи»
акциядорлик жамияти

Обуна индекси - якка обуначилар учун 176
ташқилотлар учун 177
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г- 0340
21317 нусхада чоп этилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.
Чоршанба кунлари чиқади.
Баҳоси эркин нархда.
Навбатчи Басира Сайид АЛИ